
 220 lat <i>Polskiej</i> 1789–2009 <i>Statystyki Publicznej</i>	URZĄD STATYSTYCZNY W GDAŃSKU		
	OPRACOWANIA SYGNALNE	Gdańsk, styczeń 2010 r.	

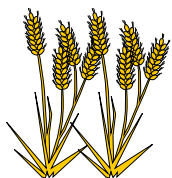
Wynikowy szacunek produkcji głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodniczych w województwie pomorskim w 2009 r.

Warunki agrometeorologiczne

O wysokości plonów zebranych upraw decydują warunki agrometeorologiczne, tj. temperatura powietrza, ilość i rozkład opadów oraz nasłonecznienie. Czynniki te, oprócz zależnych od człowieka (stosowanie nasion kwalifikowanych, środków ochrony roślin, nawożenie), wpływają na rozwój i terminowość wykonywanych prac polowych przez rolników oraz stan i rozwój roślin w poszczególnych etapach wegetacji.

Warunki agrometeorologiczne panujące w zimie 2008/09 nie stwarzały na ogół zagrożeń dla upraw ozimych. Notowane okresowo spadki temperatury powietrza nie spowodowały znaczących uszkodzeń zbóż ozimych. Przebieg pogody w marcu 2009 r. był korzystny dla zimujących roślin i pozwolił na wznowienie wegetacji oraz umożliwił rozpoczęcie wiosennych prac polowych. Na początku kwietnia przystąpiono do siewów zbóż jarych. Wschody wcześnie wysianych zbóż jarych, przy dobrych warunkach wilgotnościowych i termicznych, następowały bardzo szybko, zaś wysianych w późniejszym okresie, gdy warunki agrometeorologiczne uległy pogorszeniu, były opóźnione i nierównomierne. Niedostateczna ilość opadów deszczu w kwietniu, a w konsekwencji niewystarczające uwilgotnienie gleby, nie sprzyjało wschodom zbóż jarych, ziemniaków, buraków cukrowych i warzyw gruntowych oraz pogorszyło stan zbóż ozimych. Na początku maja wystąpiły opady deszczu, które poprawiły kondycję upraw. W pierwszej połowie czerwca, napływające chłodne powietrze przyczyniło się do przejściowego zwolnienia tempa wzrostu i rozwoju upraw. Występujące w czerwcu opady poprawiły stan uwilgotnienia gleby, ale miejscami sprzyjały rozwojowi chorób grzybowych. Warunki pogodowe w lipcu były na ogół korzystne dla wzrostu i rozwoju roślin. Żniwa w województwie pomorskim rozpoczęto w drugiej dekadzie lipca. Ciepła i słoneczna pogoda w sierpniu sprzyjała prowadzeniu żniw i sianokosów. Na przeważającym obszarze województwa zbiór zbóż podstawowych z mieszankami zakończono w sierpniu. Utrzymująca się nadal we wrześniu ciepła, słoneczna i na ogół bezdeszczowa pogoda stwarzała dobre warunki do przeprowadzenia zbioru upraw, niekorzystnie natomiast wpłynęła na stan uwilgotnienia wierzchniej warstwy gleby, co utrudniało wykonywanie jesiennych prac polowych. Warunki agrometeorologiczne w październiku były zróżnicowane. Ciepła i słoneczna pogoda w pierwszej dekadzie miesiąca pozwalała na kontynuowanie zbiorów upraw rolnych, sadowniczych i warzyw gruntowych, ale znaczne ochłodzenie występujące w drugiej dekadzie miesiąca wpłynęło na spowolnienie procesów życiowych roślin. Ciepły i wilgotny listopad spowodował, że uprawy ozime po krótkim spowolnieniu kontynuowały wegetację.

Produkcja głównych upraw rolnych

♦ Zboża

Według danych z szacunku wynikowego w 2009 r. powierzchnia uprawy zbóż ogółem wynosiła 435,3 tys. ha i była o 20,1 tys. ha (o 4,8%) większa od notowanej w 2008 r. Plony zbóż ogółem oszacowano na 35,9 dt/ha, tj. o 4,0 dt/ha (o 12,9%) więcej od uzyskanych w roku poprzednim.

Zbiory zbóż ogółem szacuje się na 1562,7 tys. t, co oznacza wzrost o 18,4% w stosunku do uzyskanych w 2008 r.

Łączną powierzchnię zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi określono na 422,4 tys. ha, tj. o 18,1 tys. ha więcej niż rok wcześniej.

Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi szacuje się na 36,2 dt/ha, o 13,1% więcej od uzyskanych w analogicznym okresie roku poprzedniego.

Ocenia się, że w porównaniu z plonami uzyskanymi w 2008 r. wszystkie gatunki zbóż plonowały wyżej:

- pszenica ozima o 1,2 dt/ha (o 2,4%),
- pszenica jara o 6,8 dt/ha (o 22,9%),
- żyto o 1,9 dt/ha (o 7,5%),
- jęczmień ozimy o 2,1 dt/ha (o 7,5%),
- jęczmień jary o 8,6 dt/ha (o 34,1%),
- owies o 8,4 dt/ha (o 43,3%),
- pszenżyto ozime o 1,5 dt/ha (o 4,5%),
- pszenżyto jare o 9,6 dt/ha (o 48,5%),
- mieszanki zbożowe ozime o 3,0 dt/ha (o 11,2%),
- mieszanki zbożowe jare o 7,6 dt/ha (o 37,3%),
- kukurydza na ziarno o 0,5 dt/ha (o 1,0%).

Zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi oszacowano na 1531,2 tys. t, o 18,4% więcej niż w roku poprzednim.

Tabl. 1. Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory zbóż

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	
	w liczbach bezwzględnych			2008=100
O G Ó Ł E M				
Powierzchnia w tys. ha	410,7	415,2	435,3	104,8
Plony z 1 ha w dt	34,8	31,8	35,9	112,9
Zbiory w tys. t	1429,5	1319,8	1562,7	118,4
W tym zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi				
Powierzchnia w tys. ha	398,1	404,3	422,4	104,5
Plony z 1 ha w dt	35,2	32,0	36,2	113,1
Zbiory w tys. t	1400,3	1293,6	1531,2	118,4

Zboża intensywne (pszenicę, jęczmień i pszenżyto) zasiano na powierzchni 263,9 tys. ha, o 11,2 tys. ha większej niż w 2008 r. Udział zbóż intensywnych w grupie zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wyniósł 62,5%, co oznacza że utrzymał się na poziomie roku poprzedniego.

Tabl. 2. Struktura zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi

Wyszczególnienie	2007	2008	2009
	w %		
O g ó ł e m	100,0	100,0	100,0
Pszenica ozima	27,7	27,0	27,0
Pszenica jara	4,7	4,8	4,7
Żyto	15,8	15,0	14,6
Jęczmień ozimy	2,0	1,9	2,4
Jęczmień jary	12,0	12,1	11,7
Owies	8,1	8,3	8,4
Pszonżyto ozime	13,7	13,9	13,6
Pszonżyto jare	2,6	2,8	3,0
Mieszanki zbożowe ozime	0,8	0,7	1,1
Mieszanki zbożowe jare	12,6	13,5	13,5

Zboża ekstensywne (żyto, owies i mieszanki zbożowe) zasiano na powierzchni 158,6 tys. ha, tj. o 4,5% większej niż w 2008 r., a ich udział w grupie zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wyniósł 37,5% i utrzymał się na poziomie roku poprzedniego.

♦ Rzepak i rzepik

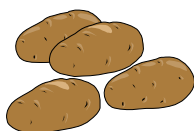
Powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku (ozimego i jarego łącznie) wyniosła 55,7 tys. ha i była większa od notowanej w 2008 r. o 7,3%. Zasiewy rzepaku i rzepiku jarego stanowiły 1,5% ogólnej powierzchni uprawy rzepaku i rzepiku. Plony rzepaku i rzepiku były wyższe od uzyskanych w roku poprzednim o 1,0 dt/ha i wyniosły 31,4 dt/ha.

Zbiory rzepaku i rzepiku szacuje się na 174,7 tys. t, tj. o 17,1 tys. t (o 10,9%) więcej niż w 2008 r.

Tabl. 3. Produkcja rzepaku i rzepiku

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	
	w liczbach bezwzględnych			2008=100
Powierzchnia w tys. ha	54,4	51,9	55,7	107,3
Plony z 1 ha w dt	28,2	30,4	31,4	103,3
Zbiory w tys. t	153,2	157,6	174,7	110,9

♦ Ziemiaki

Powierzchnia uprawy ziemniaków wyniosła 26,8 tys. ha i była mniejsza niż w 2008 r. o 7,2%. Warunki pogodowe jakie wystąpiły w 2009 r. sprzyjały wegetacji ziemniaków. Pomimo silnego zachwaszczenia wielu plantacji oraz trudności z przeprowadzeniem zabiegów agrotechnicznych plony ziemniaków wyniosły 228 dt/ha i były wyższe od uzyskanych przed rokiem o 4,6%, ale decydujący wpływ miały tu plantacje, które były nawadniane i intensywnie nawożone.

Tabl. 4. Produkcja ziemniaków

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	
	w liczbach bezwzględnych			2008=100
Powierzchnia w tys. ha	30,9	28,8	26,8	92,8
Plony z 1 ha w dt	217	218	228	104,6
Zbiory w tys. t	671,0	628,6	610,5	97,1

Zbiory ziemniaków wyniosły 610,5 tys. t i były niższe w stosunku do 2008 r. o 18,1 tys. t (o 2,9%), ale wynika to przede wszystkim z ograniczenia powierzchni uprawy.

Buraki cukrowe

Według szacunku wynikowego powierzchnia uprawy buraków cukrowych wyniosła 10,6 tys. ha, tj. o 24,1% więcej od notowanej w 2008 r.

Warunki atmosferyczne sprzyjały plantacjom buraków cukrowych. Krótkie zahamowanie wegetacji, spowodowane majowo-czerwcowym niedoborem wilgoci w glebie, poprawiły lipcowe opady.

Plony buraków cukrowych szacuje się na 476 dt/ha, tj. o 0,6% więcej od plonów uzyskanych w 2008 r.

Zbiory buraków cukrowych wstępnie określono na poziomie 503,1 tys. t, tj. o 100,3 tys. t wyższym od uzyskanego w 2008 r.

Tabl. 5. Produkcja buraków cukrowych

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	
	w liczbach bezwzględnych			2008=100
Powierzchnia w tys. ha	10,5	8,5	10,6	124,1
Plony z 1 ha w dt	487	473	476	100,6
Zbiory w tys. t	511,7	402,8	503,1	124,9

Produkcja głównych upraw ogrodnich

♦ Warzywa gruntowe

W 2009 r. powierzchnia uprawy warzyw gruntowych, z uwzględnieniem uprawy w ogrodach przydomowych, kształtowała się na poziomie 9,0 tys. ha i była o 2,0% wyższa od notowanej w 2008 r.

Zwiększenie powierzchni nastąpiło w uprawie kalafiorów, cebuli, marchwi jadalnej i dla grupy „warzywa pozostałe”, natomiast ograniczono uprawę kapusty, buraków ćwikłowych, ogórków i pomidorów.

Zbiory warzyw gruntowych wyniosły 162,1 tys. t i były wyższe o 7,8% niż przed rokiem, przy czym największy wzrost produkcji odnotowano w uprawie marchwi jadalnej, kalafiorów, cebuli oraz w grupie „warzywa pozostałe”.

Tabl. 6. Zbiory warzyw gruntowych

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	
	w tys. t			2008=100
O g ó ł e m	181,6	150,4	162,1	107,8
Kapusta	42,4	35,1	35,7	101,8
Kalafiory	9,9	7,8	8,8	113,7
Cebula	9,5	7,4	8,0	108,5
Marchew jadalna	47,3	40,8	48,1	117,9
Buraki ćwikłowe	15,8	13,9	13,8	99,4
Ogórki	8,9	7,5	6,4	84,4
Pomidory	1,5	1,2	1,1	90,3
Pozostałe ^{a)}	46,3	36,7	40,2	109,4

a) Pietruszka, pory, selery, rzodkiewka, sałata, rabarbar, szparagi, koper i inne.

Łączna produkcja kapusty w porównaniu z 2008 r. była wyższa o 1,8% i wyniosła 35,7 tys. t. Zwiększenie zbiorów kapusty było wynikiem wyższego o 5,7% plonowania, gdyż areał uprawy zmniejszył się o 3,6%. Warunki agrometeorologiczne odnotowane w 2009 r. sprzyjały dobremu plonowaniu odmian późnych.

Zbiory kalafiorów wyniosły 8,8 tys. t i były o 13,7% wyższe od uzyskanych w 2008 r., a wzrost produkcji był wynikiem wyższego o 10,8% plonowania i zwiększenia powierzchni uprawy o 2,6%.

Produkcja cebuli w 2009 r. była dość wysoka i wyniosła 8,0 tys. t. Zbiór na takim poziomie był wyższy o 8,5% od uzyskanego w 2008 r., co wiązało się z wyższym o 6,2% plonowaniem oraz zwiększeniem areálu uprawy o 2,2%.

Warunki dla plonowania warzyw korzeniowych, podobnie jak dla kapustnych, były w 2009 r. bardzo korzystne.

Zbiory marchwi jadalnej osiągnęły poziom 48,1 tys. t i były o 17,9% wyższe od uzyskanych w 2008 r. Wynikało to przede wszystkim ze zwiększenia powierzchni uprawy o 7,7% oraz wyższego o 9,4% plonowania. Przy wyższym o 2,6% plonowaniu zebrano 13,8 tys. t buraków ćwikłowych, tj. zaledwie o 0,6% mniej niż przed rokiem. Spadek produkcji był następstwem ograniczenia powierzchni uprawy o 3,0%.

Warzywa ciepłolubne nie znalazły w 2009 r. korzystnych dla siebie warunków meteorologicznych, a spadek plonowania w porównaniu z poprzednim rokiem dochodził do 10%. Spadek produkcji spowodowany był również mniejszym zainteresowaniem uprawą tych warzyw.

Zbiory ogórków wyniosły prawie 6,4 tys. t i były o 15,6% niższe od uzyskanych w 2008 r., natomiast produkcja pomidorów osiągnęła poziom nieco ponad 1,1 tys. t, tj. o 9,7% niższy niż przed rokiem.

Szacuje się, że łączne zbiory warzyw „pozostałych” wyniosły 40,2 tys. t i były o 9,4% wyższe od uzyskanych przed rokiem, zarówno na skutek większego o 3,5% areálu ich uprawy oraz lepszego o 4,7% plonowania.

♦ Owoce z drzew

W 2009 r. zebrano 16,3 tys. t owoców, tj. o 19,0% mniej od rekordowej ilości uzyskanej w poprzednim roku.

Produkcja większości gatunków owoców z drzew była niższa niż w 2008 r., a wzrost zanotowano jedynie w odniesieniu do śliw i pozostałych gatunków z drzew łącznie.

Tabl. 7. Zbiory owoców z drzew

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	
	w t			2008=100
O g ó ł e m	13419	20138	16318	81,0
Jabłonie	11285	17172	13191	76,8
Grusze	932	1003	996	99,3
Śliwy	393	855	1077	125,9
Wiśnie	712	855	787	92,1
Czereśnie	92	220	215	97,5
Pozostałe ^{a)}	5	33	52	156,2
w tym orzechy włoskie	1	19	32	164,1

a) Morele, brzoskwinie, orzechy włoskie.

Szacuje się, że zebrano tylko 13,2 tys. t jabłek, tj. o 23,2% mniej niż w 2008 r. Było to wynikiem niższego o 22,0% plonowania w porównaniu z wyjątkowo wysokim w poprzednim roku. Jabłka ze zbiorów uzyskanych w 2009 r. są gorszej jakości, część owoców jest porażona przez choroby. Szacuje się, że z 1 drzewa owocującego zebrano 13,1 kg jabłek.

Gruszek zebrano prawie 1,0 tys. t (zaledwie o 0,7% mniej niż w 2008 r.). Grusze plonowały prawie na takim samym poziomie jak w 2008 r., tj. z 1 drzewa zebrano 10,0 kg owoców.

Produkcja śliwek była wysoka i wyniosła blisko 1,1 tys. t, co oznacza, że była wyższa od uzyskanej przed rokiem o 25,9%, a plony zebrane z 1 drzewa przewyższały o prawie 30% plony osiągnięte w 2008 r.

Zbiory wiśni dochodziły do 0,8 tys. t i były mniejsze o 7,9% od wysokich w 2008 r. Według szacunków z 1 drzewa owocującego zebrano średnio 3,2 kg owoców, tj. o 8,6% mniej niż przed rokiem. Produkcja wiśni w 2009 r. byłaby większa, gdyby wszystkie owoce zebrano.

Czereśni zebrano nieco ponad 0,2 tys. t, tj. o 2,5% mniej niż przed rokiem. Szacuje się, że z 1 drzewa owocującego zebrano przeciętnie 4,5 kg owoców, tj. o 6,3% mniej niż w poprzednim roku. Owoce odmian późniejszych często były gorszej jakości z powodu spękania.

Łączna produkcja brzoskwiń, moreli i orzechów włoskich była szacowana na poziomie dochodzącym do 0,1 tys. t i była o 56,2% wyższa niż w 2008 r. Wpłynęło na to zwiększenie plonowania wszystkich gatunków. W 2009 r. nie stwierdzono już dalszego przyrostu powierzchni uprawy orzechów włoskich.

♦ Owoce z krzewów owocowych i plantacji jagodowych

Łączne zbiory owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych wyniosły 10,8 tys. t i były o 4,2% mniejsze od uzyskanych w 2008 r.

Tabl. 8. Zbiory owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	
	w t			2007=100
O g ó ł e m	14222	11276	10797	95,8
Truskawki	11855	8161	7892	96,7
Maliny	104	117	141	120,2
Porzeczki	1713	2320	2144	92,4
Agrest	227	296	257	86,9
Pozostałe ^{a)}	323	382	363	94,9

a) Aronia, borówka wysoka i inne krzewy owocowe i plantacje jagodowe.

Do szacunku produkcji truskawek, podobnie jak w latach poprzednich, włączono areał uprawy z ogrodów przydomowych. Łączne ich zbiory kształtowały się na poziomie 7,9 tys. t i były niższe w stosunku do 2008 r. o 3,3%, plonowanie natomiast było słabsze o 4,1%. Plantacje dobrze przeziębowały, nie odnotowano znaczących strat mrozowych i przymrozkowych. Nadmierne opady w okresie zbiorów spowodowały porażenie owoców szara pleśnią, gnicie owoców oraz pogorszenie ich jakości i walorów smakowych.

Produkcja malin w 2009 r., w wyniku zwiększenia ich plonowania, była wyższa o 20,2% w porównaniu z 2008 r. i wyniosła ponad 0,1 tys. t. Podobnie jak przed rokiem dobrze plonowały odmiany jesienne.

Łączne zbiory porzeczki wyniosły 2,1 tys. t i były niższe o 7,6% od uzyskanych w 2008 r., a średnie plony z 1 krzewu były o 5,3% niższe od plonów z poprzedniego roku.

Zbiory agrestu oszacowano w 2009 r. na poziomie dochodzącym do 0,3 tys. t. Był to zbiór niższy niż w 2008 r. o 13,1%, a z 1 krzewu zebrano średnio 2,5 kg owoców, tj. o 10,7% mniej.

Łączne zbiory pozostałych owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych wyniosły prawie 0,4 tys. t i były o 5,1% niższe niż przed rokiem.

Jesienna ocena stanu upraw ozimych pod zbiory 2010 r.

W 2009 r. żniwa przebiegały w zmiennych warunkach atmosferycznych i zakończyły się we wrześniu. W niektórych rejonach rolnicy mieli mało czasu, aby starannie przygotować swoje pola pod zasiewy jesienne i wykonać cały zestaw upraw przedsiewnych. Optymalny termin siewu zbóż ozimych w naszym województwie przypada na III dekadę września. W tym terminie zasiano 74,3% pszenicy, 58,9% żyta i 62,3% pszenżyta. Wysokie ceny nawozów w dalszym ciągu stanowią poważną barierę dla wielu rolników, w związku z tym częstym zjawiskiem jest przenoszenie nawożenia jesiennego na okres wiosenny.

Korzystne dla rolnictwa warunki agrometeorologiczne, jakie wystąpiły jesienią, ciepła i słoneczna pogoda oraz dostateczne uwilgotnienie gleby, sprzyjały wschodom, wzrostowi i rozwojowi ozimin. Rośliny są dobrze wyrosnięte i rozkrzewione, a ich stan ocenia się jako dobry.

Ze wstępnej oceny przeprowadzonej w listopadzie wynika, że zbóż ozimych pod zbiory 2010 r. zasiano na powierzchni 240,0 tys. ha, tj. nieco większej niż w 2009 r. Szacuje się, że zasiano około:

- 110 tys. ha pszenicy,
- 60 tys. ha żyta,
- 8 tys. ha jęczmienia,
- 58 tys. ha pszenżyta,
- 4 tys. ha mieszanek zbożowych.

Informacja zawiera wyniki trzeciego w 2009 r. tzw. wynikowego szacunku plonów i zbiorów zbóż, rzepaku i rzepiku, ziemniaków, buraków cukrowych, warzyw gruntowych oraz owoców z drzew i jagodowych, opracowanego na podstawie badań reprezentacyjnych zbóż i pozostałych upraw, przeprowadzonych w wylosowanych gospodarstwach indywidualnych, wyników sprawozdawczości z gospodarstw państwowych, spółdzielczych i spółek oraz ocen i ekspertyz przeprowadzonych w listopadzie 2009 r. Oceny i ekspertyzy przeprowadzili rzeczoznawcy gminni na podstawie lustracji pól i sadów. Powierzchnię upraw przyjęto wg wyników czerwcowego badania struktury gospodarstw rolnych przeprowadzonego na 3% próbie gospodarstw indywidualnych oraz na podstawie sprawozdawczości z gospodarstw państwowych, spółdzielczych i spółek.

Opracowanie: Urszula Kędzior, Zofia Kopaczyńska, Elżbieta Metelska – Wydział Realizacji Badań.

Redakcja i skład komputerowy: Gabriela Adamska-Szreder, Małgorzata Paszek – Wydział Analiz, Opracowań Zbiorczych i Udostępniania Informacji.